

Dobos Arnold

Demos: A brit progresszivismus zászlóvivője

DEMOS

A Public Affairs News Awards díjazáson a brit [Demost választották 2010 év agytrösztjévé](#). A

Demos szempontjából az idei év tekinthető a csúcspontnak, melyet többek között kutatási

projektjeinek egyedisége, felvállalt és általa igencsak proponált politikai elképzeléseinek hatékonysága, valamint publikációs tevékenységének dinamizmusa és nem utolsó sorban [honlapjának magas minősége tesz indokoltá](#). A progresszív politikát többek között éppen azért tudják ilyen sikeresen képviselni és befolyásossá tenni, mert pártoktól függetlenül fogalmazzák meg ideáikat, jóllehet teljes együttműködésre törekednek a pártokkal a hosszú távú stratégiai kooperáció érdekében.

Az 1993-ban londoni székhellyel alapított szervezet az évek során számos kitüntetésben részesült: 2006-ban a cég honlapját minősítették az év legjobbjává, 2009-ben pedig az alapvető megújulásnak köszönhetően megkapta [a „One to watch” minősítést](#). A Demos történetét három részre lehet osztani: 1998-ig tartott az agytrösztté válás időszaka, ezt követte 1998-2006 között a közérdekű tanácsadás intézetévé alakulás Tom Bentley vezetésével, majd napjainkban a teljes megújulás korszaka tart Richard Reeves és Kitty Ussher irányításával. A Demost sokáig a Tony Blairrel való „szimpátiája” miatt többen baloldali agytrösztként tartották számon, ez viszont túlzottan felületes álláspont. A Demos egy független agytröszt, amely azonban állást foglal a progresszív politika mellett, így tehát, ha valamelyik politikai erő az Egyesült Királyságban fogékonyságot mutat az intézet elképzelései iránt, akkor várható, hogy az egyező politikai minőség miatt megvalósulhat a szorosabb munka a két organizáció között. Így érthető meg, hogy miért jellemezte a New Labour idején szoros összefonódás az intézetet és a Munkáspártot, s miért lehetséges, hogy a progresszív értékeket magáénak valló konzervatívok egyik szellemi műhelyének a Demos számít. Továbbá az is érthető lesz ezáltal, hogy a cég eddigi igazgatója, Reeves

szeptembertől a liberális demokrata Nick Clegg [miniszterelnök-helyettes tanácsadójaként](#) folytatja pályáját.

A cég szerteágazó munkája 2010-ben öt főbb téma köré koncentrálódik:

1. *Család és társadalom:* Ennek a projektnek az elemzői azt vizsgálják, hogy miképp képzelhető el, hogy az emberek és családok még több önállósághoz jussanak saját életük tervezésében. A projekt egy innovatív kutatási módszeren alapul, mely a társadalmi változás progresszív vízióját jeleníti meg.
2. *Erőszak és extrémizmus:* az elemző központ úgy látja, hogy az Egyesült Királyságban az utóbbi évtizedben egyre inkább megnőtt a szélsőséges és erőszakos viselkedések aránya a társadalomban, melyek vallási és politikai radikalizmusban realizálódnak. A projekt célja annak megértése mi vezet ilyen viselkedésmódhoz.
3. *Közérdek:* A program célja annak megértése, hogy miképpen hat a döntéshozatalra a közérdek dimenziója, továbbá annak vizsgálata, hogy ez milyen hatással van az állam kapcsolatára az állampolgárokkal, üzleti szférával, valamint a civil társadalommal.
4. *Gazdaságpolitika:* ezt a kutatási programot részint a pénzügyi válság hívta életre. Az intézet szerint a válság lehetőséget szolgáltat a kormánynak arra, hogy megvizsgálja, milyen típusú gazdaságra van szüksége az országnak, megnézzé, hogy milyen hatása lenne egyes koncepcióknak a mindennapi életre, újradefiniálja az érdekeket. A gazdaságpolitikai program célja tájékoztatást adni arról, hogy az egyes politikai pártok hogyan képzelik el a gazdaság újrastrukturálását.
5. *Államháztartás:* Ezt a kutatási projektet is aktuális és akut problémák hívták életre, vagyis, hogy az Egyesült Királyságnak a háború óta nem kellett szembenéznie olyan államháztartási kihívásokkal, mint a mostani koalíciós kormánynak. A projekt javaslatokkal kívánja ellátni a kormányt, segítve azt azon radikális fiskális akciók végrehajtásában,

melyek szükségesek az államháztartás kiegyensúlyozása céljából, mindezt anélkül, hogy a progresszív célokat sértenék és az állam központi funkcióját akadályoznák.

Ezen kutatási témák mellett és azokhoz kapcsolódva a Demos jelenleg két politikai projektet is futtat, melyek célja az ötletek megújítása a politikai hagyományok keretein belül:

1. *Progresszív konzervativizmus projekt:* A kutatás célja annak vizsgálata, hogyan érhető el és valósíthatók meg a progresszív célok és értékek konzervatív eszközökkel. A projekt szakpolitikai ötleteket és ideologisztikus alapvetéseket dolgoz ki, melyek bár újszerűek, ugyanakkor a konzervatív tradíciókhoz szorosan kapcsolódnak. A kidolgozott ideák tükrözik a személyes és közösségi megerősödés progresszív értékeit, továbbá prioritásként kezelik a harcot a szegénység ellen, valamint az egyenlőtlenség kezelését.
2. *Open Left:* A kutatási program célja újra felfedezni a baloldal idealizmusát, sokszínűségét erősíteni, és radikális ötletekkel segíteni annak megújulását. Maga a program nyílt, így tehát a polgárok bevonásával, velük együtt törekednek a baloldal számára új ötletekkel előállni a politikai sikerek céljából szükséges regeneráció érdekében.

A Demost talán markánsan unikálisnak mondható kutatási módszere különbözteti meg leginkább más brit közpolitikai intézetektől. Az agytröszt, ahogy ők maguk is állítják, kihívja a hagyományos „elefántcsont-torony”-szerű szakpolitika építés modelljét, és ezzel a bizonyos szempontból egyoldalú és statikus megközelítés helyett esélyt ad a közösségeknek és a polgároknak, hogy hangot adjanak elképzeléseiknek. A lényege és az innovációja ennek a módszernek tehát az, hogy az intézet kutatói együtt dolgoznak azokkal a polgárokkal, akik a kutatási programjaik alanyai. A Demos többek között tehát annak köszönheti vezető szerepét az Egyesült Királyság független think tank-jei között, hogy társadalmilag felelős és autentikus, s egyben magas minőségű kutatásokat is végez. Végső célja, hogy munkáival szolgálja annak a társadalomnak a létrejöttét, melynek polgárai szabadok és kompetensek.

Ezen új megközelítési szisztéma mellett a politikai eszmék témakörei voltak azok, amelyek a szakma szerint többek között vitális tényezőként hozzájárultak a szervezet felemelkedéséhez, és ahhoz, hogy képes volt az intézet alapjaiban megújulni.

Az elemző cég az eszmék propagálása terén is az „egyedi” kategóriába sorolható. Ellentétben ugyanis más, általában kormányzati agytrösztökkel, a központ célja nem egy adott csoport ideáinak társadalmi szintű ismertetése, hanem a saját meglévő politikai koncepciójuk kormányzati irányvonalként való intézményesítése, és ekképp saját eszméik népszerűsítése. A kormányzatra való sikeres nyomásgyakorlás eredményeképp képesek megőrizni motivációjukat, és nem utolsó sorban függetlenségüket, más, általában némiképp hitelüket vesztett pártos agytrösztökkel szemben. Megjegyzendő, hogy a pártokkal együttműködő think tank intézetek ugyan elfogadottnak számítanak az Egyesült Királyságban, de látható, hogy a rivális pártokat kevésbé tudják befolyásolni a deklaráltan elkötelezettek.

Az előbb említett függetlenség és értékorientáltság egy létében új jelenséget is eredményez, nevezetesen azt, hogy a brit agytrösztök közül először a Demosnak van reális esélye arra, hogy a teljes mainstream, illetve a napi politikát is eredményesen befolyásolja. A progresszív konzervatív projekt szemmel láthatóan hatással van a koalíciós kormány szakpolitikai lépéseire, az elmúlt hónapokban leginkább a társadalmi egyenlőtlenség csökkentésére irányuló összehangolt stratégia, az új társadalom-koncepció, az állam mértékének csökkentése, a javak redisztribúciója és a progresszív célok hangsúlyos megjelenése bizonyíték minderre. A cég hagyományosan jó kapcsolatot ápol a Munkáspárttal, bár a Brown-adminisztráció alatt korlátozottnak volt mondható az együttműködés, hiszen Brown egyértelművé tette, hogy nem Tony Blair, ex-miniszterelnök útját kívánja folytatni, amely irányvonalnak Giddens mellett a Demos volt a fő patrónusa. Nemrég Ed Miliband személyében egy fiatal, dinamikus és ambiciózus vezetője lett a Labournek, ez a mozzanat pedig esélyt kínál a 2007-ig igen eredményesnek és intenzívnek mondható kapcsolat felélénkítésére a két szervezet között. Az OpenLeft kutatási program nyilván ezt a célt szolgálja. Miközben az elemző központ a jó kapcsolatban érdekelt, a Munkáspártnak is létkérdése egy igazán progresszív, előrehaladó és újszerű irányvonal kifundálása, jól látható tehát, hogy bizonyos szinten mindkét félnek szüksége van egymásra. A liberális demokraták

agytrösztjeként a CentreForumot tartják számon, és a Hansard Societyhez is közelebb állnak a liberálisok, mint a Demoshoz, viszont az is kétségtelen, hogy a két szervezet a progresszív célok miatt nem esik túl messze egymástól, már ami platformjuk természetét illeti.

A Demos jelenleg az Egyesült Királyság egyik professzionális agytrösztje, amely hírnevét leginkább függetlenségének és a korszellemmel igencsak korreláló világnézetének köszönheti. A kormányra ugyan jelentős befolyást gyakorol a ResPublica és a Policy Exchange munkássága is, azonban ezen intézetek összpolitikai hatása nem nevezhető szignifikánsnak éppen a vezető kormánypárttal való összefonódásuk miatt. Ezen tényezők jelenleg mindenképpen előnyt jelentenek a Demos számára, hosszú távon azonban kockázatos is válhat, ha a kormányzati politika várt eredményei elmaradnak, amely adott esetben és bizonyos szinten az intézet politikai koncepcióit is diszkreditálhatja.